

ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА

СИЛАБУС

ШАНОВНІ СТУДЕНТИ!

Навчальна дисципліна, що вивчає особливості проведення психологічної експертизи у різних галузях – судовій, освітній, сімейній, трудовій, соціальній.

Бажаю Вам натхнення і продуктивного навчання!

НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД, ФАКУЛЬТЕТ, КАФЕДРА

- КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
- ФАКУЛЬТЕТ ТУРИЗМУ, БІЗНЕСУ І ПСИХОЛОГІЇ
- КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ І ТУРИЗМУ

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

освітній рівень	бакалавр
галузь знань	05 соціальні та поведінкові науки
спеціальність	053 психологія
освітня програма	Практична психологія
статус дисципліни	нормативна
мова викладання	українська
семестр	VIII
навчальний рік	2022-2023
обсяг дисципліни	3 кредити/ 90 годин, серед них: <ul style="list-style-type: none"> • 14 - лекційних • 16 - семінарських • 60 - самостійна робота
форма контролю	іспит
викладач	ЗІНЧЕНКО Олександр Володимирович, канд. психол. наук, старший викладач https://psy.knlu.edu.ua/vikladachi/
контакти	oleksandr.zinchenko@knlu.edu.ua
дні занять	згідно розкладу занять
консультації	згідно графіку консультацій

СТРУКТУРА СИЛАБУСУ:

- [АНОТАЦІЯ](#)
- [ЦІЛІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ](#)
- [ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ](#)
- [ПОЛІТИКА КУРСУ](#)
- [ВИДИ ЗАНЯТЬ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ](#)
- [СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ](#)
- [ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ](#)
- [САМОСТІЙНА РОБОТА](#)
- [ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ](#)
- [РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА](#)

АНОТАЦІЯ

Навчальна дисципліна «**Психологічна експертиза**» займає одне з центральних та системоутворюючих місць в системі фахової підготовки здобувача вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія і сприяє формуванню теоретичного і методичного о базису проведення психологічних експертних досліджень у різних соціальних сферах.

Курс передбачає вивчення теоретичних, методологічних і методичних аспектів психологічної експертизи. Розглядаються особливості проведення психологічної експертизи в різних соціальних сферах.

Предметом вивчення дисципліни є теоретико-методичні аспекти реалізації психологічної експертизи у різних соціальних сферах. Лекційне викладення теоретичного матеріалу супроводжується виконанням студентами самостійних завдань, спрямованих на опрацювання літературних джерел і систематизації основного масиву знань, що складають зміст курсу.

ЦІЛІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Психологічна експертиза» є ознайомлення з основними положеннями теорії та практики проведення психологічної експертизи у різних соціальних сферах

Оскільки компетентістний підхід в сучасній освіті передбачає результатом навчання формування низки конкретних компетентностей, то згідно ОП «Практична психологія», вивчення даної навчальної дисципліни забезпечує наступні: **інтегральна компетентність** - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних

психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов; **загальні компетентності**: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність приймати обґрунтовані рішення; навички міжособистісної взаємодії; здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; глибоке розуміння етичних норм діяльності та гуманістичних цінностей людства; **фахові компетентності**: здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології; здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків; здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій; здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження; здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації; здатність дотримуватися норм професійної етики; здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку; здатність до особистісної рефлексії в межах професійних компетенцій, розуміння динаміки міжособистісних стосунків та керування ними; уміти враховувати кроскультурні ментальні та релігійні особливості досліджуваних та клієнтів, а також специфіку семантичної організації їх свідомості, мислення, мови і мовлення; уміти розпізнавати маніпулятивні впливи та протидіяти їм, оцінювати наявність або відсутність факту моральної шкоди.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

ЗНАТИ: об'єкт, предмет, завдання та структуру дисципліни «Психологічна експертиза», її місце в системі наук; понятійно-категоріальний апарат психологічної експертизи; методологію та методику реалізації різних видів психологічної експертизи; правові й етичні аспекти реалізації різних видів психологічної експертизи.

УМІТИ: формулювати гіпотези та логічні теоретичні конструкції щодо предмету психологічної експертизи; об'єктивно оцінювати ситуацію експертизи і прогнозувати її розвиток; планувати проведення психологічної експертизи; логічно мислити при вирішенні завдань психологічної експертизи; використовувати валідний і надійний інструментарій проведення психологічної експертизи.

КОМУНІКАЦІЯ: здатність обирати й реалізовувати найбільш оптимальні стратегії спілкування з учасниками процесу експертизи.

АВТОНОМНІСТЬ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ: здатність дотримуватися у реалізації психологічної експертизи правових норм, принципів професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

Вивчення дисципліни «Психологічна експертиза» забезпечує досягнення таких програмних результатів навчання:

ПРН 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПРН 4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПРН 5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПРН 6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПРН 7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПРН 8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

ПРН 9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПРН 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога;

ПРН 22. Реалізовувати базові етапи та процедури психологічної експертизи.

ПОЛІТИКА КУРСУ

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧА

- ✓ забезпечити викладання навчальної дисципліни згідно робочого плану;
- ✓ дотримуватися норм педагогічної етики, з повагою ставитися до особистості здобувачів;
- ✓ оцінювати навчальні досягнення здобувачів з опорою на визначені критерії для відповідних видів навчальної діяльності (див. [система та критерії оцінювання](#));
- ✓ надавати відповіді на питання студентів щодо змісту курсу та організації навчання;
- ✓ залишатися доступним для комунікації у визначений у силабусі спосіб.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТУДЕНТА

- ✓ виконати навчальну програму курсу в повному обсязі;
- ✓ дотримуватися у спілкуванні норм ділової етики, з повагою ставитися до інших здобувачів і викладача;
- ✓ дотримуватися вимог політики курсу, що відвідування аудиторних зазначені нижче.

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Для оперативної комунікації з викладачем щодо змістовних та організаційних питань з курсу рекомендується користуватись **чатом в системі Teams**. Використання інших засобів комунікації (корпоративна електронна пошта; соціальні мережі Telegram, Viber, що прив'язані до особистого номеру телефону викладача) допускається, але відповідь може бути надана з затримкою.

Перед тим, як надсилати викладачу питання, рекомендується перевірити чи не міститься відповідь на питання в тексті силабусу або серед матеріалів курсу (наприклад, у відповідній команді курсу в системі Teams або на платформі Moodle); звернутися з питанням до одногрупників, які можуть знати необхідну інформацію.

ВІДВІДУВАННЯ І ПРОПУСКИ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Відвідування здобувачами освіти лекційних і семінарських занять є обов'язковою умовою успішного проходження навчальної дисципліни.

Відсутність (з поважної та неповажної причини) на лекційному або семінарському занятті не звільняє від навчальної відповідальності і має бути відпрацьована під час консультаційних годин. Для відпрацювання здобувач освіти має бути готовий до обговорення з викладачем питань пропущеного заняття у формі співбесіди. Здобувач також може отримати індивідуальне письмове завдання з питань пропущеного заняття.

ПЛАГІАТ, АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- ✓ самостійне виконання всіх видів навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю;
- ✓ посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ✓ надання достовірної інформації про результати власної наукової і творчої діяльності.

ВИДИ ЗАНЯТЬ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- Курс читається у форматі **лекцій**, у яких розкриваються основні питання з кожної теми, і доповнюється проведенням семінарських занять.

Для ефективної роботи під час лекції рекомендується: перед початком лекції ознайомитись з її тематикою (див. [тематичний план курсу](#)); пригадати зміст попередньої лекції і встановити зв'язок з новою темою; під час лекції робити конспект (основні тези, найвидатніші факти, різного роду довідки та посилання лектора тощо), намагатися критично осмислювати інформацію, що подається і ставити питання лектору на краще розуміння навчального матеріалу.

- Під час **семінарських занять** поставлені на лекціях питання вивчаються глибше і всебічно, а також аналізується їх значущість для сучасної психологічної науки і можливе практичне застосування засвоєних знань. Заняття проходять у формі вільної дискусії з залученням методу постановки проблемних запитань, націлених на вирішення проблеми або знаходження відповіді на дискусійні питання. Під час семінарського заняття вітається ініціатива студентів у дискусії, їх проактивна позиція.

Для ефективної підготовки до семінарських занять рекомендується: ознайомитись з тематикою і питаннями семінару, а також з рекомендованою до семінару літературою та іншими інформаційними джерелами; студент має бути готовий обговорювати під час семінару всі питання, що визначені до цього заняття у плані (див. [тематичний план курсу](#)).

- Згідно робочої програми з навчальної дисципліни «Психологічна експертиза», на **самостійну позааудиторну роботу** студента відведено 60 годин. Самостійна робота студентів складається з таких видів роботи: робота з основною та додатковою літературою, з матеріалами інтернету та конспектами лекцій; виконання самостійних завдань різного характеру і рівня складності; підготовка до семінарів та іспитів (заліків) безпосередньо перед ними. Завдання, винесені на самостійну роботу студента, виконуються ним повністю самостійно і у призначений час подаються на перевірку викладачу. Така форма навчання спрямована на покращення та коригування студентом своїх стратегій самостійного здобуття інформації і виявлення її відповідності цілям навчання; покращення навичок самостійного вирішення проблем і прийняття рішень; набуття або переорієнтації індивідуально-соціальних навичок адаптації до різноманіття навчальних ситуацій та ін.

Для ефективної самостійної роботи рекомендується: уважно ознайомитись зі змістом завдання і вимогами до його виконання і оформлення; оцінити обсяг роботи, яку необхідно провести для його виконання; спланувати час і послідовність дій для виконання самостійної роботи; працювати над завданнями послідовно і систематично, з дотриманням визначених термінів.

СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів між видами навчальної діяльності:

семестр	форма підсумкового контролю	види навчальної діяльності здобувача	максимальна кількість балів
VIII	іспит	аудиторна та самостійна робота	50
		модульна контрольна робота (МКР)	20
		іспит	30

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за поточну (аудиторну та самостійну) роботу протягом семестру та рейтингового бала за МКР.

Поточне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється в національній 4-бальній шкалі («5», «4», «3», «2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських занять позначаються «0».

Критерії оцінювання аудиторної роботи студентів (робота під час семінарів та/або практичних занять)

«5»	<i>студент демонструє вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою, вміє самостійно знайти відповідь на проблемні запитання, спираючись на лекційний матеріал та першоджерела; вміє вводити та використовувати власні класифікації, аналізувати, робити власні висновки; здатен встановлювати міжтематичні та міжпредметні зв'язки</i>
«4»	<i>студент демонструє достатньо вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою та першоджерелами, відповідь на проблемні запитання знаходить за допомогою викладача, спираючись на лекційний матеріал та вивчення першоджерел; допускає неточності та несуттєві (які кардинально не міняють суть) помилки у визначені понять та категорій і т.і., але легко усуває їх завдяки додатковим питанням</i>
«3»	<i>студент частково володіє матеріалом теми семінару; репродуктивно відбиває зміст лекційного матеріалу та/або основного підручника; допускає помилки у визначені понять та категорій і т.і.; нездатний знайти відповідь на проблемні запитання, чи вирішити проблемні завдання</i>
«2»	<i>студент демонструє нездатність розкрити питання семінару; не опанував зміст теми, вкрай слабо знає рекомендовану літературу, не володіє науковими фактами та категоріями, не знає основних закономірностей психічних явищ; показує низький рівень загальногуманітарного та наукового мислення</i>

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів

«5»	робота виконана правильно, повністю і самостійно, відбиває належний рівень знань, та сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані
«4»	робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, відбиває належний рівень знань сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані
«3»	робота виконана, але містить помилки, відбиває недостатній рівень знань та недостатню сформованість практичних навичок; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності дотримані частково
«2»	робота виконана на неприйнятно низькому рівні; оформлення не відповідає вимогам; вимоги академічної доброчесності не дотримані
«0»	робота не виконана

МКР проводиться наприкінці семестру і охоплює весь зміст навчального модуля. МКР оцінюється за 4-бальною шкалою («5», «4», «3», «2»). Трансформація оцінки у рейтинговий бал за МКР проводиться у такий спосіб:

у VIII семестрі
форма підсумкового
контролю – ІСПИТ

«5»- 20 балів

«4» - 16 балів

«3» - 12 балів

«2» - 8 балів

Неявка на МКР – 0 балів

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи студентів

«5»	при виконанні завдання студент демонструє широку обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, дає вірне та коректне визначення основним поняттям і психологічним термінам; вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки
«4»	при виконанні завдання студент показав достатню обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, але виявляє при цьому недостатнє вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коментарі і висновки

«3»	при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, низьке розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, труднощі у проведенні аналізу психологічної ситуації або емпіричних даних та формулюванні коректних та вірних коментарів і висновків
«2»	при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, нерозуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, невміння проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки
«0»	робота не виконана

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за наступною схемою:

підсумковий рейтинговий бал	оцінка за шкалою ЄКТС	підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою
		форма підсумкового контролю – іспит
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
0 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

Підсумкова форма контролю у VIII семестрі – **ІСПИТ в усній формі**. Здобувачі мають дати відповідь на три питання екзаменаційного білету.

Для допуску здобувача вищої освіти до іспиту необхідним є виконання ним вимог навчального плану і графіка навчального процесу, а саме: усі пропущені аудиторні заняття мають бути відпрацьовані, усі види робіт, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані.

Максимальний екзаменаційний бал становить **30**. Викладач оцінює відповідь здобувача на іспиті за 4-бальною шкалою. Отримана оцінка трансформується в **екзаменаційний рейтинговий бал** у такий спосіб:

«**відмінно**» – 30 балів
«**добре**» – 23 бали
«**задовільно**» – 18 балів
«**незадовільно**» – 0 балів

Критерії оцінювання усної відповіді здобувача на іспиті:

«відмінно»	повна і правильна відповідь на всі питання екзаменаційного білету, здобувач демонструє знання фактологічного матеріалу, основних теоретичних питань курсу, вичерпно відповідає на додаткові запитання викладача, творчо застосовує теоретичний апарат дисципліни
-------------------	--

«добре»	в цілому правильна відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач вміє робити аналіз і висновки, але на додаткові запитання викладача відповідає з деякими неточностями та недоліками
«задовільно»	поверхнева відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач припускається помилок при висвітленні фактологічного матеріалу, частково знає відповідь на запропоновані питання і демонструє наявність окремих елементів самостійного мислення
«незадовільно»	відсутність будь-якої відповіді на теоретичні запитання внаслідок незнання програмного матеріалу

- ✓ Якщо здобувач на іспиті з дисципліни, з якої він мав семестровий рейтинговий бал **менше 42 балів**, отримує **позитивну** екзаменаційну оцінку («відмінно», «добре», «задовільно»), то йому виставляється підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою **лише «задовільно»**, за шкалою ЄКТС – **Е**, а в екзаменаційній відомості в графі «Підсумковий рейтинговий бал» ставиться **60 балів**.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ. СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА.	години
Лекція 1. Психологічна експертиза як форма соціальної практики. <ul style="list-style-type: none"> • <i>Предмет та завдання психологічної експертизи.</i> • <i>Види психологічної експертизи.</i> • <i>Експерт та його професійні якості.</i> • <i>Професійно-етичні принципи діяльності експерта-психолога.</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Методологічні принципи побудови експертного дослідження.</i> • <i>Методи психологічної експертизи.</i> 	2
Семінар 1. Загальні аспекти психологічної експертизи. <ul style="list-style-type: none"> • <i>Предмет та завдання психологічної експертизи.</i> • <i>Міждисциплінарні зв'язки психологічної експертизи.</i> • <i>Загальна характеристика психологічної експертизи та її види.</i> • <i>Експерт та його професійні якості.</i> • <i>Професійно-етичні принципи діяльності експерта-психолога.</i> 	2

<p>Семінар 2. Методи проведення психологічної експертизи</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Методологічні принципи побудови експертного дослідження.</i> • <i>Етапи проведення психологічної експертизи.</i> • <i>Експертний висновок як результат проведення психологічної експертизи.</i> • <i>Методи психологічної експертизи (спостереження, експеримент, опитування, тестування, аналіз продуктів діяльності, контент-аналіз).</i> 	2
<p>Лекція 2. Судово-психологічна експертиза</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Предмет та види судово-психологічної експертизи.</i> • <i>Підстави призначення судово-психологічної експертизи</i> • <i>Методологічні основи та компетенція судово-психологічної експертизи.</i> • <i>Підготовка судово-психологічної експертизи.</i> • <i>Використання висновку судово-психологічної експертизи.</i> • 	2
<p>Семінар 3. Методологічні й методичні аспекти судово-психологічна експертиза</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Предмет та види судово-психологічної експертизи.</i> • <i>Підстави призначення судово-психологічної експертизи</i> • <i>Методологічні основи та компетенція судово-психологічної експертизи.</i> • <i>Підготовка судово-психологічної експертизи.</i> • <i>Використання висновку судово-психологічної експертизи.</i> • <i>Оформлення плану і висновку СПЕ стосовно дій певних персонажів книг чи фільмів (на вибір).</i> 	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ГУМАНІТАРНА ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА	
<p>Лекція 3. Трудова експертиза.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Призначення та основні завдання трудової експертизи.</i> • <i>Психологічні особливості трудової експертизи.</i> • <i>Види трудової експертизи.</i> 	2
<p>Семінар 4. Методологічні й методичні аспекти трудової експертизи</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Призначення та основні завдання трудової експертизи.</i> • <i>Психологічні особливості трудової експертизи.</i> • <i>Види трудової експертизи.</i> • <i>Профорієнтація у системі трудової експертизи.</i> • <i>Описати план і методи проведення психологічної експертизи придатності своїх знайомих до певної професії.</i> 	2
<p>Лекція 4. Психологічна експертиза сімейних стосунків</p>	2

<ul style="list-style-type: none"> • Сімейні відносини як об'єкт психологічної експертизи. • Психологічна експертиза сімейних відносин у судовій практиці. • Види психологічної експертизи сімейних стосунків. 	
<p>Семінар 5. Методологічні й методичні аспекти психологічної експертизи сімейних стосунків.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Сімейні відносини як об'єкт психологічної експертизи. • Психологічна експертиза сімейних відносин у судовій практиці. • Експертиза психологічної сумісності подружжя. • Батьки як об'єкт психологічної експертизи. • Описати методи й план експертизи соціально-психологічного клімату сім'ї на прикладах з кінофільмів і книг. 	2
<p>Лекція 5. Психологічна експертиза у сфері освіти</p> <ul style="list-style-type: none"> • Предмет психологічної експертизи в освіті та її основні напрямки. • Психологічна експертиза методичного забезпечення освітнього процесу • Види психологічної експертизи у сфері освіти. • Експертиза дистанційної освіти 	2
<p>Семінар 6. Методологічні й методичні аспекти психологічної експертизи у сфері освіти</p> <ul style="list-style-type: none"> • Предмет психологічної експертизи в освіті та її основні напрямки. • Психологічна експертиза методичного забезпечення освітнього процесу. • Психологічна експертиза освітнього середовища. • Психолого-педагогічна експертиза. • Проведення й оформлення висновку психолого-педагогічної експертизи особистості здобувача освіти на прикладах з кінофільмів і книг. • Експертиза використання інформаційних технологій у сфері освіти 	2
<p>Лекція 6. Психологічна експертиза у соціальній сфері</p> <ul style="list-style-type: none"> • Поняття про соціальну експертизу та її функції • Мета і потреба у проведенні соціальної експертизи. • Типи та види соціальної експертизи • Експертиза використання інформаційних технологій у соціальній сфері 	2
<p>Семінар 7. Поняття про соціальну експертизу та її функції</p> <ul style="list-style-type: none"> • Потреба у проведенні соціальної експертизи та її мета • Типи та види соціальної експертизи • Організаційні моделі соціальної експертизи • Форми участі експерта у проведенні соціальної експертизи 	2

<ul style="list-style-type: none"> • <i>Психологічна експертиза використання інформаційних технологій у соціальній сфері.</i> 	
<p>Лекція 7. Психологічна експертиза засобів масової інформації</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Поняття про психологічну експертизу засобів масової комунікації, її мета та види.</i> • <i>Методи дослідження продукції засобів масової комунікації.</i> • <i>Дослідження аудиторії засобів масової комунікації.</i> 	2
<p>Семінар 8. Методологічні й методичні аспекти психологічної експертизи засобів масової інформації</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Поняття про психологічну експертизу засобів масової комунікації, її мета та види.</i> • <i>Методи дослідження продукції засобів масової комунікації.</i> • <i>Психологічна експертиза рекламної продукції.</i> • <i>Дослідження аудиторії засобів масової комунікації.</i> • <i>Провести психологічну експертизу сайту новин (на вибір).</i> 	2

САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота виконується за допомогою методу кейсів. Кількість самостійних робіт – 2 на семестр. Тематика та інструкції виконання робіт розміщені у команді навчальної дисципліни, що створюється у Microsoft Teams.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

1. Сутність і значення експертизи як виду психологічного обстеження.
2. Предмет і завдання психологічної експертизи.
3. Основні класифікації психологічних експертиз.
4. Етичні принципи психологічної експертизи.
5. Процедура призначення і регламентація психологічної експертизи.
6. Права і обов'язки учасників експертизи.
7. Етапи психологічної експертизи.
8. Оформлення висновків судово-психологічної експертизи.
9. Підготовка експертів.
10. Професійні і особистісні якості експерта.
11. Міждисциплінарний характер психологічної експертизи.
12. Методологічні принципи проведення психологічної експертизи.
13. Вимоги до методів психологічної експертизи.
14. Спостереження як метод психологічної експертизи.
15. Експеримент як метод психологічної експертизи.
16. Бесіда й інтерв'ю як методи психологічної експертизи.
17. Анкетування як метод психологічної експертизи.
18. Тестування як метод психологічної експертизи.
19. Аналіз продуктів діяльності як метод психологічної експертизи.
20. Проективні методики у психологічній експертизі.
21. Проблема використання псевдонаукових методів у психологічній експертизі.
22. Предмет і особливості судово-психологічної експертизи.
23. Види судово-психологічної експертизи.
24. Підстави призначення судово-психологічної експертизи.

25. Юридичне обґрунтування судово-психологічної експертизи.
26. Методологічні основи судово-психологічної експертизи.
27. Компетенція судово-психологічної експертизи.
28. Використання висновку судово-психологічної експертизи.
29. Юридичне значення експертизи емоційних станів.
30. Характеристика емоційних процесів в рамках експертизи: фізіологічний афект, стрес, фрустрація.
31. Юридичне значення психологічної експертизи неповнолітніх.
32. Особливості проведення психологічної експертизи неповнолітнього обвинуваченого.
33. Психологія свідків та потерпілих.
34. Експертиза групових злочинів неповнолітніх.
35. Компетенція психологічної експертизи в цивільному та адміністративному процесах.
36. Судово-психологічна експертиза індивідуально-психологічних особливостей.
37. Судово-психологічна експертиза психічних процесів.
38. Сімейні відносини як об'єкт психологічної експертизи.
39. Методичний інструментарій психологічної експертизи сімейних відносин.
40. Експертиза психологічної сумісності подружжя.
41. Батьки як об'єкт психологічної експертизи.
42. Компетенція трудової психологічної експертизи.
43. Види професійної експертизи.
44. Історія впровадження психологічного випробування в ситуаціях відбору.
45. Принципи проведення трудової психологічної експертизи.
46. Професіограма і психограма працівника.
47. Експертна оцінка робочих стосунків в організації.
48. Специфіка ретроспективної трудової експертизи.
49. Стадії проведення експертизи конфлікту.
50. Підходи до здійснення експертизи внутрішньоорганізаційних конфліктів.
51. Експертиза конфліктогенів спілкування.
52. Предмет психологічної експертизи в освіті
53. Основні напрями психологічної експертизи у сфері освіти.
54. Основні етапи психологічної експертизи педагогічних інноваційних технологій.
55. Положення про експертизу психологічного і соціологічного інструментарію.
56. Особливості діяльності психолога в психолого-медико-педагогічній консультації та комісії.
57. Психологічна експертиза методичного забезпечення освітнього процесу
58. Психологічна експертиза освітнього середовища.
59. Психолого-педагогічна експертиза готовності дітей до шкільного навчання.
60. Психолого-педагогічна експертиза порушень психічного розвитку.
61. Психолого-педагогічна експертиза дітей «групи ризику».
62. Психолого-педагогічна експертиза обдарованих учнів.
63. Психолого-педагогічна експертиза ефективності діяльності педагогів та психологів та ін.
64. Психолого-лінгвістична експертиза у сфері освіти.
65. Психологічна експертиза іграшки.
66. Врахування вікових особливостей у проведенні психолого-педагогічної експертизи.
67. Рекламне повідомлення як єдність вербальних та невербальних смислових компонентів.

68. Характеристика вербальних (ім'я, слово, слоган) та невербальних (образ, композиція) компонентів реклами.
69. Критерії оцінки реклами.
70. Експертна оцінка зовнішньої реклами.
71. Поняття про психологічну експертизу засобів масової комунікації.
72. Мета та види експертизи ЗМІ.
73. Контент-аналіз в експертизі ЗМІ.
74. Інтент-аналіз в експертизі ЗМІ.
75. Метод когнітивного картування.
76. Особливості проведення дискурс-аналізу.
77. Методи аналізу візуальних текстів.
78. Дослідження аудиторії засобів масової комунікації.
79. Методи виявлення фейків і дезінформації у ЗМІ
80. Поняття про соціальну експертизу.
81. Функції соціальної експертизи.
82. Потреба у проведенні соціальної експертизи.
83. Види соціальної експертизи.
84. Експертне оцінювання суб'єктів соціальної роботи.
85. Рецензія як модель соціальної експертизи.
86. Моніторинг як модель соціальної експертизи.
87. Проєкт як модель соціальної експертизи.
88. Ситуаційний аналіз у соціальній експертизі.
89. Метод Делфі.
90. Психологічна експертиза інновацій у соціальній політиці.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базова

1. Буняк Н.А. Психологічна експертиза: навч. посібн. Тернопіль : ТНТУ ім. І. Пулюя, 2017. 150 с.
2. Галян О.І. Психолого-педагогічна експертиза: метод. рекомендації для самостійної роботи студентів. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка, 2009. 117 с.
3. Крюкова М.А., Єлховський І.В. Судово-психологічна експертиза (в допомогу до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра факультету психології, політології та соціології). Одеса: Фенікс, 2021. 61 с.
4. Нормативно-правові документи України, що регламентують працю психолога у різних сферах практичної діяльності: навчально-методичний посібник / авт.-уклад. К.А. Андроннікова, О.Л. Луценко. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. 68 с.
5. Подшивайлов М. М. Методика проведення психологічної експертизи в різних галузях психології. Вид. 2-е доп. Київ: КСУ, 2016. 24 с.
6. Ребуха Л.З. Психологічна експертиза: технологія та процедура проведення. Тернопіль: ТНЕУ, 2009. 234 с.
7. Судова психіатрія та судово-психіатрична експертиза: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. / І. М. Григус та ін. Львів: «Новий Світ – 2000», 2020. 119 с.
8. Черезова І.О. Психологічна експертиза: навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів]. Бердянськ: БДПУ, 2018. 262 с.

Додаткова

9. Дуфенюк О. М. Експертиза у кримінальному провадженні за законодавством України та Польщі: порівняльне дослідження: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 272 с.
10. Землянська О. В. Особистість та методи її дослідження при проведенні судово-психологічної експертизи. Харків : Титул, 2017. 244 с.
11. Зінченко О. В. Психологічні умови ефективності дистанційного навчання під час війни. Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки. №13. 2022. С. 71 – 77.
12. Костицький М. В. Психологічна експертиза в системі психологічної практики. Юридична психологія. 2015. № 1. С. 14–31.
13. Максимова Н. Ю. Соціальна робота з сім'єю : підручник. Київ : ВПЦ «Київ. ун-т», 2015.
14. Пиріг І. В. Поняття та класифікація експертних методик і проблеми їх використання в експертній практиці. Криміналістика і судова експертиза : міжвід. наук.-метод. зб. М-во юстиції України, Київ. н.-д. ін-т судових експертиз. Київ, 2013. Вип. 58(1). С. 87–97.
15. Психологічна служба : підручник / В.Г.Панок та ін. Київ : Ніка-Центр, 2016. 362 с.
16. Рибалка В. В. Психологія та педагогіка праці від обдарованості дитини до майстерності дорослого: посібник. К., Інститут обдарованої дитини, 2014. 220 с.
17. Федоренко Р.П. Психодіагностична практика в клініці: навчальнометодичний посібник. Луцьк: «Вежа», 2019. 234 с.
18. Фурман А. В. Психодіагностика інтелекту в системі диференціації навчання: книга для вчителя. Київ: Освіта, 2013. 224 с.